

The comparative study of factors affecting the sense of security in the informal settlements of Karaj metropolis¹

Esmail Nasiri Hendekhale², Fariborz Ahmadi Dehka³, Fatemeh Madani⁴

Received: 12 - 03 - 2023

PP. 1-24

Accepted: 14 - 04 - 2023

Abstract

Background and objective: Security is a concept which makes sense when applied to urban communities. Without the sense of security no urban space will be an arena for presence and social interactions of citizens. This paper aims to compare the factors affecting the sense of security in the informal settlements of Karaj metropolis. After examining the relevant theoretical basics in this research, the factors of life security, dignity security and financial security were obtained as effective indicators of the sense of security in the informal settlements of Karaj metropolis.

Method: The research method is descriptive – analytical. The data collection tool was a researcher – made questionnaire that its validity and reliability were assessed using formal method and Cronbach alfa coefficient respectively. The statistical population of the research were citizens of the informal settlements of Karaj metropolis, and the sample size was considered 384 subjects using Cochran's formula.

Findings: The research findings indicate that the sense of life security was lowest in Qezal Hesar and it was highest in Kalak districts. It is noteworthy that the highest ranking average of the feeling of financial security is related to Islamabad and the lowest is related to Kalak.

Conclusion: The total results show that the studied areas have a significant difference in terms of the sense of life security. The highest sense of life security is related to Islamabad and the lowest is related to Qezal Hesar.

Keywords: sense of security, informal settlement, districts, Karaj metropolis.

Reference: Nasiri Hendekhale, Esmail; Ahmadi Dehka, Fariborz & Madani, Fatemeh. (2023). "The comparative study of factors affecting the sense of security in the informal settlements of Karaj metropolis". *Quarterly Journals of East of Tehran Province Police Science*, 10(37), pp. 1-24.

¹ This article has been derived from the MA thesis by Ms. Fatemeh.Madani

² Associate Professor, Department of Geography and Urban Planning, Faculty of Literature and Humanities, University of Guilan, Rasht, Iran (corresponding author), esmaeil.nasiri@guilan.ac.ir.

³ Assistant professor, political geography, PNU, Tehran. Iran.

⁴ MA student, Geography, PNU, Tehran, Iran.

مقاله: پژوهشی

بررسی تطبیقی مؤلفه‌های مؤثر بر احساس امنیت در محلات اسکان غیررسمی کلانشهر کرج^۱

اسماعیل نصیری‌هنده‌خاله^۲، فریبرز احمدی دهکا^۳، فاطمه معدنی^۴

پذیرش: ۱۴۰۲/۰۱/۲۵

از صفحه ۱ تا ۲۴

دریافت: ۱۴۰۱/۱۲/۲۱

چکیده

زمینه و هدف: امنیت مفهومی است که کاربرد آن با جوامع شهری معنی پیدا می‌کند. بدون احساس امنیت، هیچ فضای شهری عرصه حضور و تعاملات اجتماعی شهروندان نخواهد بود. هدف این پژوهش، بررسی تطبیقی مؤلفه‌های مؤثر بر احساس امنیت در محلات اسکان غیررسمی کلانشهر کرج است. در این پژوهش پس از بررسی مبانی نظری مرتبط، مؤلفه‌های امنیت جانی، امنیت حیثیتی و امنیت مالی، به‌عنوان شاخص‌های مؤثر بر احساس امنیت در محلات اسکان غیررسمی کلانشهر کرج به‌دست‌آمد.

روش: روش پژوهش توصیفی-تحلیلی است. ابزار گردآوری اطلاعات در این پژوهش، پرسشنامه محقق ساخته بود؛ که اعتبار آن با روش صوری و پایایی آن با ضریب آلفای کرونباخ انجام شد. جامعه آماری پژوهش شهروندان محلات اسکان غیررسمی کلانشهر کرج بودند که حجم‌نمونه با استفاده از فرمول کوکران (۳۸۴) نفر در نظر گرفته شد.

یافته‌ها: یافته‌های پژوهش حاکی از آن است محله قزل حصار و کلاک کمترین احساس امنیت جانی و محله اسلام‌آباد بالاترین میزان امنیت و احساس امنیت جانی را دارند. گفتنی است که بیشترین میانگین رتبه‌ای احساس امنیت مالی مربوط به محله اسلام‌آباد و کمترین آن مربوط به محله کلاک است.

نتیجه‌گیری: مجموع نتایج نشان داده است که محلات بررسی شده از لحاظ اهمیت جانی نیز تفاوت معناداری با هم دارند. بالاترین احساس امنیت جانی مربوط به اسلام‌آباد و کمترین آن مربوط به محله قزل حصار است.

کلیدواژه‌ها: احساس امنیت، اسکان غیررسمی، محلات، کلانشهر کرج.

استناددهی (APA): نصیری‌هنده‌خاله، اسماعیل؛ احمدی دهکا، فریبرز و معدنی، فاطمه. (۱۴۰۲). «بررسی تطبیقی مؤلفه‌های مؤثر بر احساس امنیت در محلات اسکان غیررسمی کلانشهر کرج»، پژوهشنامه جغرافیای انتظامی، ۱۱(۴۱)، صص ۱-۲۴.

۱- مقاله مستخرج از پایان‌نامه کارشناسی‌ارشد خانم فاطمه معدنی است.

۲- دانشیار، گروه جغرافیا و برنامه‌ریزی شهری، دانشکده ادبیات و علوم انسانی، دانشگاه گیلان، رشت، ایران (نویسنده مسئول)، esmaeil.nasiri@guilan.ac.ir

۳- استادیار، جغرافیای سیاسی، دانشگاه پیام‌نور، تهران، ایران.

۴- دانشجوی کارشناسی‌ارشد، جغرافیا، دانشگاه پیام‌نور، تهران، ایران.

بیان مسئله

ایمنی موضوعی است جهانی که در حال رشد و گسترش است («ریسدیانا و سوزانتو»؛ ۲۰۱۹، ص ۱۵۷)؛ بنابراین بسیاری از محققان رسالت اصلی برنامه‌ریزی شهری را تحقق شاخص امنیت می‌دانند («تولملو و همکاران»؛ ۲۰۱۷، ص ۳۹۹). احساس امنیت موضوعی ابزاری نیست بلکه اخلاقی است («باسیل و همکاران»؛ ۲۰۲۱، ص ۲۸). اگرچه امنیت بسیار اهمیت دارد ولی احساس امنیت در بسیاری از موارد بیشتر حائز اهمیت است («بونگینو و همکاران»؛ ۲۰۲۰، ص ۲۸). موضوع عدم احساس امنیت مختص کشورهای در حال توسعه نیست («فرنٹ و همکاران»؛ ۲۰۱۹، ص ۱۳). امنیت مسئله‌ای است که از گذشته‌های دور (فنی و گمانگر، ۱۳۹۹، ص ۱۵۷) یکی از مهم‌ترین دغدغه‌های اجتماعات بشری بوده است (مایانی و آخوندی، ۱۴۰۰، ص ۹۰). امنیت به مفهوم رهایی از ترس، خطر و احساس دوری از هرگونه تهدید تعریف می‌شود (هزارجریبی، ۱۳۹۳، ص ۱۲۹). در فضاهای شهری، احساس امنیت به این معناست که شهروندان بتوانند آزادانه جابه‌جا شوند. احساس امنیت در فضاهای شهری، نشانگر سازمان‌یافتگی است (پورااحمد و همکاران، ۱۳۹۵، ص ۵۶).

این احساس ناشی از تجربه‌های عینی و اکتسابی افراد از شرایط و اوضاع پیرامونی است؛ در صورت نبود امنیت، شرایط برای وقوع جرائم و آسیب‌های اجتماعی بسیار مستعدتر است (لطفی و همکاران، ۱۳۹۴، ص ۵۶). احساس امنیت در فضاهای شهری به‌عنوان یک نیاز شهروندان مطرح است (نصیری‌هنده‌خاله و همکاران، ۱۴۰۰، ص ۱۸۹). کلانشهر کرج نیز از شهرهایی است که مسئله امنیت شهروندان یکی از مسائل مهم در حوزه امنیتی و انتظامی آن است. تجمع ناهمگون در بافت‌های اسکان غیررسمی (اسلام‌آباد، خلع‌آباد، حصارک، قزل‌حصار، کلاک) سبب آشفتگی‌های روانی و اجتماعی و

^۱ Risdiana & Susanto.

^۲ Tulmello & et al.

^۳ Basile et al.

^۴ Bongiorno et al.

^۵ Fernet et al.

احساس ناامنی شده است. شناخت دقیق عوامل مؤثر بر احساس امنیت شهری در بافت‌های اسکان غیررسمی کلانشهر کرج، لزوم توجه به شاخص‌های اساسی امنیت شهری را آشکار می‌کند. این محلات به دلیل تراکم جمعیتی بالا، و مهاجرپذیر بودن و وجود نقاط آسیب‌خیز با آسیب‌های اجتماعی متنوعی روبه‌رو است که این موضوع میزان امنیت اجتماعی را تحت تأثیر خود قرار می‌دهد. در این راستا این محلات نیازمند توجه مدیریت شهری در راستای بهبود وضعیت فعلی خود هستند؛ زیرا در صورت عدم توجه به این موضوع می‌تواند مشکلات متنوعی را برای محلات مذکور فراهم آورد. ضرورت انجام پژوهش در مسئله عوامل مؤثر بر احساس امنیت شهری در بافت‌های اسکان غیررسمی کلانشهر کرج از این منظر قابل توجه است. عدم توجه به این موضوع، زمینه‌ساز انحرافات و نابهنجاری‌های اجتماعی در محلات اسکان غیررسمی است. در این راستا هدف اصلی این پژوهش، بررسی تطبیقی مؤلفه‌های مؤثر بر احساس امنیت در محلات اسکان غیررسمی کلانشهر کرج است. بر این اساس این پژوهش به دنبال پاسخگویی به این پرسش است که وضعیت محلات اسکان غیررسمی کلانشهر کرج به لحاظ برخورداری از شاخص‌های احساس امنیت شهری چگونه است؟ و کدام یک از محلات بررسی شده از لحاظ احساس امنیت دارای وضعیت مناسب‌تری است؟ و فرضیه زیر شکل می‌گیرد: به نظر می‌رسد تفاوت معناداری از لحاظ احساس امنیت در مناطق اسکان غیررسمی در کلانشهر کرج وجود دارد.

پیشینه و مبانی نظری

در ارتباط با موضوع مورد مطالعه پژوهش‌های داخلی در سطح ایران و جهان به شرح زیر صورت گرفته است:

«موسوی و همکاران» (۱۴۰۱) در پژوهش با عنوان «شهرنشینی و امنیت، بررسی میزان و عوامل مؤثر بر احساس امنیت شهروندان» نشان دادند که امنیت در محله کشتارگاه در سطح متوسطی قرار دارد. مطابق نتایج «آزمون فریدمن»

بعد اقتصادی در رتبه آخر در میان سایر ابعاد قرار دارد که نیازمند توجه مدیریت شهری است.

«افسری و همکاران» در سال (۱۴۰۰) در پژوهشی با عنوان «تیین فرآیند شکل‌گیری و تکامل امنیت فضایی در سکونتگاه‌های غیررسمی» نشان دادند که فرآیند شکل‌گیری و تکامل امنیت فضایی در سکونتگاه‌های غیررسمی به ترتیب در چهار مرحله بلوغ اولیه تولید امنیت، بلوغ ثانویه امنیت نظارت و حفاظت از امنیت، امنیت تصرف و درنهایت مرحله بلوغ کامل امنیت بازتوانی، ترمیم و بازسازی شناسایی شد.

«رضایی و همکاران» در سال (۱۴۰۰) در پژوهش «ارزیابی نقش امنیت تصرف زمین در ساماندهی سکونتگاه‌های غیررسمی نمونه موردی: محله اسکان- شهر یزد» نشان دادند که بین کیفیت مسکن و امنیت تصرف زمین در محله اسکان رابطه‌ای مستقیم وجود دارد و همچنین بین دو متغیر مدیریت و خدمات‌رسانی با امنیت تصرف ارتباط معنادار و مثبتی وجود دارد یعنی با افزایش میزان خدمات‌رسانی و مدیریت بهتر، میزان امنیت تصرف پاسخ‌دهندگان نیز افزایش میابد.

«عباسی‌ا قدم» (۱۴۰۰) در پژوهشی با عنوان «تحلیل جامعه‌شناختی تأثیر امنیت اجتماعی بر پیشگیری از آسیب‌های اجتماعی امنیت اجتماعی»، بیان کردند که امنیت اجتماعی به‌عنوان یکی از حساس‌ترین و مهم‌ترین نوع امنیت، از عناصر اساسی حیات انسان‌ها است. بدون شک، هیچ عنصری برای پیشرفت و توسعه یک جامعه و شکوفایی استعدادها، مهم‌تر از عنصر امنیت و تأمین آرامش جامعه است.

«ثقفی‌اصل و همکاران» (۱۳۹۹) در پژوهشی با عنوان «بررسی رابطه پایداری اجتماعی و امنیت در محلات سنتی و سکونتگاه‌های غیررسمی» به این نتیجه رسیدند که با افزایش پایداری اجتماعی امنیت نیز در محلات افزایش می‌یابد.

«شنبه‌پور و همکاران» (۱۳۹۸) در پژوهش «سنجش احساس امنیت در بافت محلات شهری با استفاده از مدل کوپراس» نشان دادند که در قسمت غربی اهواز، وضعیت نامطلوبی به لحاظ امنیت شهری حکم‌فرما است و محروم‌ترین محله‌ها از لحاظ شاخص‌های احساس امنیت هستند.

«سجادزاده و همکاران» (۱۳۹۶) در ارتباط با سنجش عوامل محیطی مؤثر بر احساس امنیت ساکنان سکونتگاه‌های غیررسمی شهر همدان نشان می‌دهد که اولویت‌های ارتقاء امنیت محیطی در هر محله با سایر محله‌ها متفاوت است. «سیمپسون و همکاران» (۲۰۲۱) اشاره کرده‌اند که تغییر در سیاست‌های امنیت اجتماعی می‌تواند اثر قابل توجهی بر امنیت شهروندان داشته باشد. «پارک و فیگن‌بهاپوم» (۲۰۱۸) به این نتیجه رسیده‌اند که لزوم وجود امنیت امروزه در همه شهرها حس می‌شود. نتایج یافته‌های «ناکامورا» (۲۰۱۷) نشان داده است که بررسی رابطه امنیت در جنبه‌های مختلف در مناطق اسکان غیررسمی به نفع ساکنان فقیر است.

امنیت در مفهوم عینی به معنی فقدان تهدید علیه ارزش‌ها است. امنیت مفهوم پیچیده‌ای است که ارائه یک تعریف واحد از آن با مفاهیم دیگری در ارتباط است («جاسنی و عمر»؛ ۲۰۲۲، ص ۱۹). تأمین امنیت در ابعاد مختلف از مهم‌ترین وظایف دولتمردان در فضاهای شهری است («گلادشتاین»؛ ۲۰۲۱، ص ۲۸۰). امنیت مقوله‌ای است که با زندگی شهروندان در فضاهای شهری پیوند خورده است. مقوله امنیت در فضاهای شهری پیوند نزدیک با مفهوم کیفیت زندگی در فضاهای شهری دارد. زندگی جمعی انسان‌ها از نیاز به امنیت سرچشمه می‌گیرد و امنیت مسئله‌ای است که از گذشته‌های دور یکی از مهم‌ترین دغدغه‌های اجتماعات بشری بوده است (مایانی و همکار، ۱۴۰۰، ص ۹۰) و مبنایی برای تعاریف متعدد از امنیت شده است. امنیت مالی به احساس ثابت فرد برای داشتن و حفظ توانایی مالی در مقابل پیشامدهای ناگواری چون دزدی است. امنیت مالی به‌عنوان توانایی دستیابی به درآمد لازم برای تأمین

۱. Jasni, & Omar.

۲. Gladstein.

نیازهای خانوار در سطح مناسب و ایجاد ذخایر مالی مناسب است. امنیت جانی، احساس فرد برای حفاظت از سلامت و زندگی‌اش در مقابل تهدیدهای بیرونی است. امنیت حیثیتی، احساس فرد برای حفظ آبروی خود و خانواده‌اش در مقابل تهدیدهای بیرونی است (رجبی فرجاد و همکار، ۱۳۹۸، ص ۴۹).

امنیت یکی از مؤلفه‌هایی است که جامعه برای شهروندان خود فراهم می‌کند (قاضی‌زاده و همکار، ۱۴۰۱، ص ۶۰). مقوله امنیت شهروندان به‌عنوان یکی از مهم‌ترین مباحث مطرح‌شده در حوزه مدیریت شهری و برنامه‌ریزی آتی شهرها است (موسوی و همکاران، ۱۴۰۱، ص ۱۱۸). یکی از مؤلفه‌های اصلی در سرزندگی و حیات فضاهای شهری، افزایش امنیت فضا از نظر فیزیکی و روانی است (افسری و همکاران، ۱۳۹۹، ص ۲۴۲). «لويس ماممفورد» اولین نظریه‌پردازی است که در نیمه اول قرن بیستم بر ایجاد امنیت، در فضاهای شهری توجه داشته است (نصیری‌هنده‌خاله و همکاران، ۱۴۰۱، ص ۱۰۴)؛ بنابراین این گروه از محققان رسالت اصلی برنامه‌ریزی شهری را تحقق شاخص عدالت فضایی به‌منظور برقراری احساس امنیت تلقی می‌کنند (تولوملو، ۲۰۱۷، ص ۴۰۰). امنیت یکی از مؤلفه‌هایی است که جامعه برای شهروندان خود فراهم می‌کند. در بعد عینی، امنیت را می‌توان به‌عنوان فراغت از تهدید تعریف کرد و در بعد ذهنی نیز مراد از امنیت، احساس آرامش و یا عدم احساس تهدید و عدم احساس ترس ناشی از آن، از سوی محیط‌های دور و نزدیک فرد است که البته این دو بعد معمولاً با یکدیگر همبستگی قوی دارند. احساس امنیت یک پدیده روان‌شناختی است که با مؤلفه‌های اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی پیوند نزدیک دارد. در کنار مفهوم امنیت، «احساس امنیت» مطرح می‌شود. احساس امنیت را واکنش عاطفی به جرائم خشونت‌بار اجتماعی و آسیب‌های فیزیکی در نظر می‌گیرند و یا طیفی از واکنش‌های عاطفی و عملی به جرم و بی‌نظمی که افراد یا اجتماع با آن مواجه‌اند. احساس امنیت مقوله‌ای فراتر از صرف وجود امنیت در جامعه است. احساس امنیت عبارت است از نوعی ذهنیت و جهت‌گیری روانی مثبت، رضایت‌بخش، قانع‌کننده و آرامش‌بخش شهروندان، نسبت به عدم تأثیرگذاری حضوری و بروز رویدادها و

وقایع ضدامنیتی در شرایط فعلی و آتی در حوزه‌های امنیت اجتماعی، ثبات سیاسی، انسجام هویتی، یکپارچگی و امنیت سرزمینی. احساس عدم امنیت مشکلات اجتماعی، عاطفی و روانی را در فضاها شهری افزایش می‌دهد («نسرین و انور»؛ ۲۰۲۰، ص ۳۰۵). ناآرامی‌های اجتماعی می‌تواند زمینه‌ساز تعرض به افراد شود («سارکار و همکاران»؛ ۲۰۲۱، ص ۲۷۵). یکی از مهم‌ترین ابعاد امنیت وجود امنیت مالی است. امنیت مالی با داشتن رضایت در برآوردن نیازهای مانند خرید خانه، صندوق بازنشستگی مناسب، آموزش کودکان و برای اهداف اضطراری از مزایای آن برخوردار می‌شود. امنیت مالی با داشتن درآمد ثابت پیوند مستقیم دارد. فراتر از شرایط مالی است که شامل پس‌انداز و مصرف می‌شود (عباسی و همکاران، ۱۴۰۱، ص ۲۷۵).

تعریف نظری احساس امنیت مالی: منظور این است که دارایی و اموال افراد تا چه حد در امنیت است تا جایی که این دارایی‌ها مورد تهدید قرار نگیرد. این امر باعث می‌شود صاحبان آن احساس امنیت و آرامش داشته باشند. امنیت در سکونتگاه‌های غیررسمی به دلیل ارتباط نزدیک با توسعه پایدار بسیار حائز اهمیت است. سکونتگاه‌های غیررسمی در درون خود به بازتولید ناامنی اجتماعی می‌پردازند («سوما و همکاران»؛ ۲۰۲۲، ص ۲۵). این نوع سکونتگاه‌ها برای تأمین امنیت نیازمند رویکردی جامع و بلندمدت و پایدار هستند. توسعه جامعه در سکونتگاه‌های غیررسمی به شدت با مانع مواجه شده است. سکونتگاه‌های غیررسمی، محله‌های بی‌برنامه و خدمات‌دهی با عدم قطعیت تصدی و مسکن، خدمات و نامطمئن هستند. دسترسی ساکنان سکونتگاه‌های غیررسمی به مشارکت به‌عنوان مانعی در برابر خدمات‌رسانی عمل می‌کند («وایناینا و همکاران»؛ ۲۰۲۰، ص ۲). سکونتگاه‌های غیررسمی به‌طور پیوسته در مناطق شهری رشد می‌کنند؛ بنابراین سکونتگاه غیررسمی در استفاده غیرقانونی از زمین، ساخت و سازهای کوچک‌مقیاس و فردی منعکس

^۱ Nasreen & Anwar.

^۲ Sarkar et al.

^۳ Soma & etal.

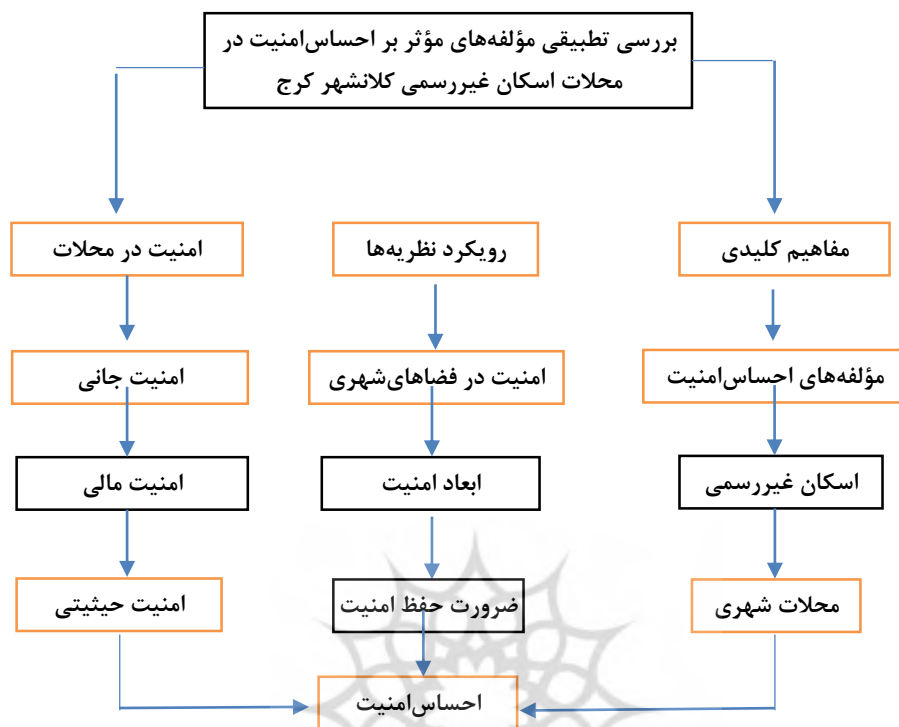
^۴ Wainaina & etal.

می‌شود («فنتاوبی و همکاران»؛ ۲۰۲۳، ص ۲). یکی از ویژگی‌های مناطق اسکان غیررسمی که در شکل‌گیری امنیت آن‌ها تأثیرگذار بوده و به‌نوعی سبب تمایز فرآیند شکل‌گیری امنیت در این مناطق با مناطق اسکان رسمی می‌شود («بای و همکاران»؛ ۲۰۲۰، ص ۱۰۰)، ماهیت اسکان در مناطق اسکان غیررسمی و مدل توسعه‌ای سکونتگاه‌ها در آن است. در واقع مدل توسعه سکونتگاه‌های رسمی و غیررسمی کاملاً متفاوت از یکدیگر هستند («گوسوس و همکاران»؛ ۲۰۲۰، ص ۱۳). فضاهای شهری در شهرهای بزرگ، اگرچه بسیار جذاب و خیره‌کننده‌اند، ولی در عین حال سرشار از ناامنی و هراس هستند، بنابراین شهرها باید به‌گونه‌ای مدیریت شوند که جای هیچ‌گونه ترس و احساس عدم امنیت برای شهروندان باقی نگذارد (پورا احمد و همکاران، ۱۳۹۵، ص ۵۶). با گسترش فیزیکی، اجتماعی و فرهنگی، افزایش میزان ناهنجاری‌های شهری، افزایش جمعیتی، اجتماعی و فرهنگی، فقر اقتصادی، زمینه بروز آسیب‌های شهری و رشد بی‌رویه و لجام‌گسیخته ناهنجاری‌ها را در شهرها فراهم آورده است. مفهوم امنیت در شهرها طی دهه‌های گذشته با رشد و توسعه شهرنشینی و گسترش کلان‌شهرها و پیچیده‌تر شدن روابط اجتماعی شهروندان در شهرها، از حالت اولیه و جنبه‌های فیزیکی محسوس خارج شده و ابعاد مختلف اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی و سیاسی را دربر گرفته است.

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرتال جامع علوم انسانی

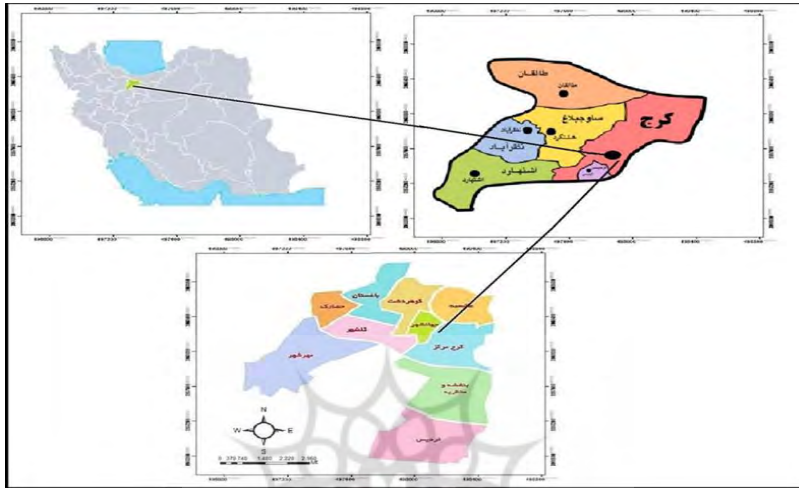
نمودار شماره (۱). مدل مفهومی - پژوهشی.

روش پژوهش

پژوهش حاضر از نوع پژوهش‌های توصیفی-تحلیلی و از لحاظ هدف کاربردی است. قلمرو زمانی این پژوهش در محدوده زمانی خرداد لغایت شهریور (۱۴۰۱) در محلات اسکان غیررسمی کلانشهر کرج انجام شده است. قلمرو مکانی شامل محلات اسلام‌آباد یا زورآباد (مرادآب)، حصارک بالا، خیابان قزل حصار، کلاک کرج است. ابزار گردآوری اطلاعات در این پژوهش، پرسشنامه محقق ساخته است. آلفای کرونباخ برای همه سازه‌های پژوهش بیش از (۰/۷) است. بعد از تأیید روایی محتوایی پرسشنامه از نظر خبرگان (استادان دانشگاه در حوزه تخصصی گردشگری) استفاده شد. آزمون پایانی پرسشنامه با ضریب آلفای کرونباخ برای سازه‌های پژوهش (۰/۸۱) تأیید شد. جامعه آماری پژوهش

شهروندان محلات اسکان غیررسمی کلانشهر کرج بودند که حجم نمونه با استفاده از فرمول کوکران (۳۸۴) نفر در نظر گرفته شد.

قلمرو پژوهش

شهر کرج با طول جغرافیایی (۵۱) درجه و (۰) دقیقه و (۳۰) ثانیه خاوری و عرض جغرافیایی (۳۵) درجه و (۴۸) دقیقه و (۴۵) ثانیه شمالی (پل تاریخی کرج، ورودی جاده کرج-چالوس)، با ارتفاع (۱۲۹۷) متر از سطح دریا (ایستگاه راه‌آهن)، در فاصله (۴۸) کیلومتری غرب شمالی تهران واقع شده است (مرکز آمار ایران، ۱۳۹۵، ص ۱۲).

اسلام آباد یا زورآباد (مرادآب) نام محله‌ای است که بر روی تپه‌هایی در میان شهر کرج در استان البرز ایران واقع شده است. محله اسلام آباد در استان البرز و در محدوده شرقی شهر کرج واقع شده است.

حصارک بالا محله‌ای است که در شمال غرب کرج و در منطقه (۶) شهرداری کرج واقع شده است. این محله از شمال به بلوار سربازان گمنام، از جنوب به خیابان شهید بهشتی (جاده قدیم قزوین)، از شرق به خیابان قلم و از غرب به بلوار خوارزمی منتهی می‌شود. حصارک بالا از غرب به خارج از کرج

(پیشاهنگی)، از شرق به محله گوهردشت، از شمال به محله شاهین ویلا و از جنوب به محله حصارک پایین محدود می‌شود.

خیابان قزل حصار از محله کیانمهر کرج عبور می‌کند. خیابان قزل حصار یکی از معابر اصلی محله کیانمهر در کرج است. این خیابان از خیابان‌های مهم شهر کرج است. خیابان قزل حصار محله کیانمهر به معابر مهمی مانند بلوار پیام، دوم غربی (نیکوکار)، ندامتگاه کرج، بلوار خلیج فارس، باهنر، شهید صبوری، سوم غربی، بلوار امام رضا، ۲۰ متری انقلاب، امام حسین، شقایق، بلوار امیرکبیر و همچنین اول غربی (طالقانی) متصل شده است.

کلاک کرج در قسمت دامنه جنوبی کوه‌های البرز که از ناحیه شمال به دشت کوه چادرکیان و روستای کندر از جنوب به رودخانه سرحدآباد از غرب به منطقه حصار از شرق به شهر گرمدره ختم می‌شود.

تحلیل یافته‌ها

یافته‌های توصیفی و جمعیت‌شناختی: در این پژوهش نتایج حاصل از یافته‌ها در دو بخش توصیفی و تحلیلی بررسی می‌شود. در بخش تحلیلی ارتباط بین متغیرهای پژوهش و تأثیراتی را که به صورت مستقیم و غیرمستقیم بر همدیگر دارند، بررسی خواهد شد. از لحاظ جمعیت‌شناختی (۶۲) درصد از پاسخ‌گویان مرد و مابقی زن بودند. میانگین سن پاسخگویان (۴۳) سال بوده است. نتایج پژوهش نشان داد که (۴۲/۸) درصد زیر دیپلم و (۳۴/۸) درصد دیپلم تا لیسانس و (۲۲/۴) درصد کارشناسی‌ارشد بوده‌اند. مشاغل پاسخگویان متفاوت بوده است؛ و اکثر آن‌ها شغل خود را آزاد اعلام کرده‌اند. گفتنی است افراد زیادی خود را جویای کار (بیکار) معرفی کرده‌اند؛ که این موضوع تأثیر زیادی بر گسترش مشکلات امنیتی در محدوده مورد مطالعه دارد.

در بخش تحلیلی ارتباط بین متغیرهای پژوهش و تأثیراتی را که به صورت مستقیم و غیرمستقیم بر همدیگر دارند، بررسی خواهد شد. به منظور بررسی معناداری مدل پژوهش، جدول شماره (۱) تدوین شده است که در آن شاخص‌های برآزش مدل آورده شده است. شاخص‌های بررسی شده در کنار

یکدیگر مورد تغییر قرار می‌گیرند.

جدول شماره (۱). شاخص‌های برازش مدل.

نوع شاخص	میزان استاندارد	میزان تدوین شده	نتیجه مدل بررسی شده
NFI	$> 0/9$	۰/۸۶۹	نسبتاً مطلوب
RFI	$> 0/9$	۰/۸۵۲	نسبتاً مطلوب
IFI	$> 0/9$	۰/۹۱۲	مطلوب
TLI	$> 0/9$	۰/۹۰۱	مطلوب
CFI	$> 0/9$	۰/۹۱۸	مطلوب
CMIN	< 5	۲/۹۵۸	مطلوب
RMSEA	$< 0/05$	۰/۱۱۵	ضعیف

منبع. یافته‌های پژوهش، ۱۴۰۱.

اطلاعات جدول بالا نشان می‌دهد که مقدار «ان‌اف‌آی»^۱ یا همان شاخص برازش هنجار شده برابر با (۰/۸۶۹) است که با توجه به مقدار استاندارد (۰/۹)، می‌توان گفت که از برازش نسبتاً مطلوب برخوردار است. مقدار «شاخص برازش نسبی»^۲ نیز که برابر با (۰/۸۵۲) است، نسبتاً مطلوب است.

گفتنی است که «شاخص برازش افزایشی»^۳ نیز در این مدل برابر با (۰/۹۱۲) است و همچنین سایر شاخص‌های بررسی شده از وضعیت مطلوبی برخوردار هستند. «کای اسکوتر نسبی»^۴ نیز در این پژوهش برابر با (۲/۹۵۸) ارزیابی شده است که با توجه به حد استاندارد بین ۱ تا ۳، باید افزود که قابل قبول است.

جدول شماره (۲). اثربخشی بار عاملی مؤلفه امنیت مالی.

مؤلفه مالی	اثربخشی بار عاملی
پارک ماشین در خیابان	۱/۰۰
حمل پول نقد و استفاده از زیورآلات	۰/۹۱
کیف‌قاپی	۰/۸۸
ترس از سرقت در مکان‌های خلوت	۰/۷۹
رعایت ایمنی به خاطر ترس از سرقت	۰/۶۳

منبع. یافته‌های پژوهش، ۱۴۰۱.

^۱ NFI.
^۲ RFI.
^۳ IFI.

اطلاعات جدول شماره (۲) نشان می‌دهد که در میان مؤلفه‌های مالی، گویه‌های پارک ماشین در خیابان با اثربخشی (۱/۰۰) و حمل پول نقد و استفاده از زیورآلات و نیز کیف‌قاپی به ترتیب با اثربخشی بار عاملی (۰/۹۱) و (۰/۸۸) بیشترین رتبه را دارا هستند و با توجه به اطلاعات جدول شماره (۳) باید افزود که شاخص‌های برازش مدل بیانگر تأیید برازش مدل است.

جدول شماره (۳). شاخص‌های کلی برازش مدل اندازه‌گیری مؤلفه مالی.

نوع شاخص	میزان استاندارد	میزان تدوین شده	نتیجه مدل بررسی شده
NFI	> 0.9	۰/۹۷۲	مطلوب
RFI	> 0.9	۰/۹۱۸	مطلوب
IFI	> 0.9	۰/۹۶۸	مطلوب
TLI	> 0.9	۰/۹۲۲	مطلوب
CFI	> 0.9	۰/۹۸۳	مطلوب
CMIN	< 5	۵/۱۴۸	مطلوب
RMSEA	< 0.05	۰/۱۹۲	ضعیف

منبع. یافته‌های پژوهش، ۱۴۰۱.

جدول شماره (۴). اثربخشی بار عاملی مؤلفه امنیت جانی.

مؤلفه امنیت جانی	اثربخشی بار عاملی
تردد بانوان به‌تنهایی در محلات	۱/۰۰
رفتن به پارک‌ها در هنگام شب‌هنگام	۱/۰۰
تردد در مسیرهای خلوت محلات	۰/۸۸
فرستادن فرزندان خردسال به‌تنهایی به مدرسه	۰/۷۲

منبع. یافته‌های پژوهش، ۱۴۰۱.

همان‌طور که در جدول شماره (۴) مشاهده می‌شود گویه‌هایی مثل تردد بانوان به‌تنهایی در محلات مورد مطالعه و نیز گویه رفتن به پارک‌ها در شب‌هنگام، بیشترین اثربخشی را به خود اختصاص داده‌اند و گویه‌های تردد در مسیرهای خلوت محلات و نیز فرستادن فرزندان خردسال به‌تنهایی به مدرسه به ترتیب با (۰/۸۸) و (۰/۷۲) دارای کمترین اثربخشی بار عاملی هستند.

جدول شماره (۵). اثربخشی بار عاملی امنیت جانی.

نوع شاخص	میزان استاندارد	میزان تدوین شده	نتیجه مدل بررسی شده
NFI	$> 0/9$	۰/۹۷۲	مطلوب
RFI	$> 0/9$	۰/۹۶۵	مطلوب
IFI	$> 0/9$	۰/۹۵۶	مطلوب
TLI	$> 0/9$	۰/۹۸۵	مطلوب
CFI	$> 0/9$	۰/۹۸۱	مطلوب
CMIN	< 5	۳/۷۴۳	مطلوب
RMSEA	$< 0/05$	۰/۱۳۲	نسبتاً مطلوب

منبع. یافته‌های پژوهش، ۱۴۰۱.

جدول شماره (۶). اثربخشی بار عاملی مؤلفه‌های امنیت حیثیتی.

مؤلفه امنیت حیثیتی	اثربخشی بار عاملی
ایجاد مزاحمت‌های خیابانی در محلات	۱/۰۰
توهین و نزاع با دیگران	۱/۰۰
تجاوز به نوامیس	۱/۰۰
تخریب شخصیت و توهین به افراد	۰/۷۴

منبع. یافته‌های پژوهش، ۱۴۰۱.

همان‌گونه که در جدول‌های شماره (۵ و ۶) مشاهده می‌شود گویه‌های ایجاد مزاحمت‌های خیابانی در محلات و نیز توهین و نزاع با دیگران و تجاوز به نوامیس با اثربخشی بار عاملی (۱/۰۰) بیشترین تأثیرگذاری را بر روی امنیت حیثیتی از دیدگاه پاسخ‌گویان دارد و گویه تخریب شخصیت و توهین به افراد با اثربخشی (۰/۷۴) در آخرین اولویت از دیدگاه پاسخ‌گویان قرار دارد.

جدول شماره (۷). شاخص‌های کلی برازش مدل اندازه‌گیری مؤلفه‌های امنیت حیثیتی.

نوع شاخص	میزان استاندارد	میزان تدوین شده	نتیجه مدل بررسی شده
NFI	$> 0/9$	۰/۹۸۲	مطلوب
RFI	$> 0/9$	۰/۹۷۳	مطلوب
IFI	$> 0/9$	۰/۹۸۱	مطلوب
TLI	$> 0/9$	۰/۹۵۹	مطلوب
CFI	$> 0/9$	۰/۹۶۸	مطلوب
CMIN	< 5	۴/۲۷۳	مطلوب
RMSEA	$< 0/05$	۰/۱۲۹	نسبتاً مطلوب

منبع. یافته‌های پژوهش، ۱۴۰۱.

جدول شماره (۸). اثربخشی متغیرهای ۳ گانه (امنیت مالی، اقتصادی و حیثیتی) بر همدیگر.

عنوان متغیر	امنیت مالی	امنیت جانی	امنیت حیثیتی
امنیت مالی		۰/۷۸	
امنیت جانی	۰/۶۹		۰/۸۳
امنیت حیثیتی	۰/۶۴	۰/۶۵	۰/۷۹

منبع. یافته‌های پژوهش، ۱۴۰۱.

همان‌طوری که در جدول‌های شماره (۷ و ۸) دیده می‌شود متغیرهای سه‌گانه امنیت مالی، اقتصادی و حیثیتی بر روی همدیگر تأثیر دارند.

گفتنی است که بر اساس نظر پرسش‌شوندگان بیشترین تأثیرگذاری مرتبط با امنیت جانی (۰/۸۳) و امنیت حیثیتی (۰/۷۸) است.

با توجه به اینکه (۳) مقوله امنیت مالی، امنیت جانی و حیثیتی بررسی شده است، از این‌رو در این قسمت به‌منظور بررسی تطبیقی احساس امنیت هریک از محلات با هم بررسی شده و ارزیابی قرار می‌گیرند.

جدول شماره (۹). آماره‌ای میانگین تطبیقی احساس امنیت به تفکیک محلات بررسی شده.

متغیر	محللات بررسی شده				
	آماره‌های بررسی شده	اسلام‌آباد	خلج‌آباد	حصارک	قزل‌حصار کلاک
امنیت	میانگین نظری	۱۲۱	۱۲۱	۱۲۱	۱۲۱
مالی	میانگین تجربی	۱۳۳	۱۱۰	۹۹	۵۲
امنیت	میانگین نظری	۸۹	۸۹	۸۹	۸۹
جانی	میانگین تجربی	۱۰۵	۹۵	۵۶	۵۲
امنیت	میانگین نظری	۷۵	۷۵	۷۵	۷۵
حیثیتی	میانگین تجربی	۹۰	۹۵	۸۳	۴۱

منبع. یافته‌های پژوهش، ۱۴۰۱.

در اطلاعات جدول شماره (۹) همان‌طوری که ملاحظه می‌شود ابعاد سه‌گانه امنیت مالی و امنیت جانی و حیثیتی در محلات مورد مطالعه بررسی شده است. به‌طوری‌که میزان احساس امنیت مالی به ترتیب در محله اسلام‌آباد و خلج‌آباد دارای بالاترین میانگین و در محله کلاک دارای پایین‌ترین رتبه است. در بین محلات بررسی شده، محله قزل‌حصار و کلاک کمترین احساس امنیت جانی و نیز محله اسلام‌آباد بالاترین میزان احساس امنیت جانی را

دارا است. گفتنی است که در زمینه امنیت حیثیتی نیز محله اسلام‌آباد بالاترین رتبه و محله کلاک نیز پایین‌ترین رتبه را دارا است.

در جدول شماره (۱۰) به‌منظور سنجش تفاوت معناداری احساس امنیت از آزمون «کروسکال - والیس» استفاده شده است؛ بنابراین ابعاد احساس امنیت بر حسب محلات مورد مطالعه تفاوت معناداری را نشان می‌دهد.

جدول شماره (۱۰). نتایج آزمون «کروسکال - والیس» برای سنجش ابعاد احساس امنیت در محلات بررسی شده.

متغیر	محلات بررسی شده				
	اسلام‌آباد	خلج‌آباد	حصارک	قزل‌حصار	کلاک
امنیت	۱۴۱	۹۰	۵۰	۶۰	۴۳
مالی	۱۸۸/۱	۱۷۲/۹	۳۴/۸	۵۰/۲	۲۳/۸
	Sig=۰/۰۰۰ df=۶ chi-square=۶۶				
امنیت	۱۲۰	۱۱۰	۷۰	۳۳	۴۰
جانی	۱۳۸	۱۱۵	۷۲	۲۲	۳۸
	Sig=۰/۰۰۰ df=۶ chi-square=۸۹/۲				
امنیت	۱۵۰	۸۰	۹۰	۲۰	۳۰
حیثیتی	۱۷۲	۹۵	۹۷	۱۹	۱۷
	Sig=۰/۰۰۰ df=۶ chi-square=۷۲/۸				

منبع. یافته‌های پژوهش، ۱۴۰۱.

سطح معناداری آزمون برابر با (۰/۰۰۰) و مقدار «خی» نیز برابر با (۶۶/۲) و نیز درجه آزادی برابر با رقم (۶) است. این درجه آزادی در تمام محلات بررسی شده یکسان است. بر اساس نتایج به‌دست آمده بیشترین میانگین رتبه‌ای احساس امنیت مالی به ترتیب مربوط به محله اسلام‌آباد (۱۸۸/۱) و خلج‌آباد (۱۷۲/۹) و کمترین آن مربوط به محله کلاک با (۲۳/۸) است.

از لحاظ امنیت جانی نیز در سطح محلات مورد نظر تفاوت معناداری وجود دارد. سطح معناداری این آزمون برابر با (۰/۰۰۰) است و بیشترین احساس امنیت جانی مربوط به اسلام‌آباد با (۱۳۸) و کمترین آن متعلق به محله قزل‌حصار با (۲۲) است. در زمینه امنیت حیثیتی نیز بالاترین رقم مربوط به محله خلج‌آباد و اسلام‌آباد است و کمترین متعلق به محله کلاک است.

نتیجه‌گیری

این پژوهش با هدف تبیین مؤلفه‌های مؤثر بر احساس امنیت در مناطق اسکان غیررسمی در کلانشهر کرج با تأکید بر شاخص‌های امنیت مالی، جانی و حیثیتی تدوین شده است. نتایج نشان داد که در میان مؤلفه‌های مالی، گویه «پارک ماشین در خیابان» با اثربخشی (۱/۰۰) بالاترین رتبه را به خود اختصاص داده است. شاخص‌های برآزش مدل نیز بیانگر تأیید این اطلاعات است. در میان مؤلفه‌های امنیت حیثیتی، گویه‌ای همچون «ایجاد مزاحمت‌های خیابانی» با بار عاملی (۱/۰۰) بیشترین تأثیرگذاری را بر روی شاخص امنیت حیثیتی دارد و گویه «توهین به افراد» با اثربخشی (۰/۷۴) در اولویت آخر قرار دارد. یافته‌ها نشان می‌دهد که در بین متغیرهای سه‌گانه (امنیت مالی، جانی و حیثیتی) بیشترین تأثیرگذاری مرتبط با امنیت جانی (۰/۸۳) و امنیت حیثیتی (۰/۷۸) گزارش شده است. نتایج نشان داد که احساس امنیت در محله‌های بررسی شده با همدیگر متفاوت است. این یافته‌ها با پژوهش‌های «شنبه‌پور و همکاران» (۱۳۹۸) و «سجادزاده و همکاران» (۱۳۹۶) همسویی دارد. به طوری که میزان احساس امنیت مالی به ترتیب در محله اسلام‌آباد و خلیج‌آباد دارای بالاترین میانگین و در محله کلاک دارای پایین‌ترین رتبه است. این نکات بیانگر آن است که نقاط کم‌برخوردار از امنیت پایین‌تری برخوردار هستند و لزوم برقراری امنیت در این مناطق ضروری است؛ این یافته‌ها با نتایج «پارک فیکنهام» (۲۰۱۸) همخوانی دارد. مقایسه این اطلاعات در ابعاد دیگر از مؤلفه‌های امنیت نیز بیانگر آن است که محله قزل‌حصار و کلاک کمترین احساس امنیت جانی و محله اسلام‌آباد، بالاترین میزان امنیت و احساس امنیت جانی را دارند. گفتنی است بیشترین میانگین رتبه‌ای احساس امنیت مالی مربوط به محله اسلام‌آباد و کمترین آن مربوط به محلی کلاک است. محلات بررسی شده از لحاظ اهمیت جانی نیز تفاوت معناداری با هم دارند. بالاترین احساس امنیت جانی مربوط به اسلام‌آباد و کمترین آن مربوط به محله قزل‌حصار است.

پیشنهادها

- چون محلات کم‌برخورداری همچون کلاک از امنیت پایین‌تری برخوردار هستند، لزوم برقراری امنیت و تقویت نظارت در این مناطق ضروری است.
- محله قزل‌حصار و کلاک کمترین احساس امنیت‌جانی را دارا هستند؛ از این‌رو استفاده از شهروندان به‌عنوان عوامل ناظر برافزایش امنیت؛ و اقدامات فرهنگی و اجتماعی مناسب برای افزایش احساس امنیت شهروندان در این محلات پیشنهاد می‌شود.

سپاسگزاری

از کلیه همکاران، نخبگان و متخصصان و اساتید بزرگوار که در انجام این پژوهش ما را یاری کردند کمال تشکر و قدردانی به عمل می‌آید.

افسری، رسول؛ بهزادفر، مصطفی؛ خیرالدین، رضا. (۱۳۹۹). آینده پژوهی امنیت در نظام شهری ایران: شاخص شناسی برای تبیین، سنجش و اولویت‌بندی. مجله آینده پژوهی دفاعی، ۵ (۱۶)، صص ۱۰۹-۱۴۱. موجود در آدرس: ۱۰,۲۲۰۳۴/RRRR۲۰۲۰,۳۹۷۸۲.

— افسری، رسول؛ بهزادفر، مصطفی؛ خیرالدین، رضا. (۱۴۰۰). تبیین فرایند شکل‌گیری و تکامل امنیت فضایی در سکونتگاه‌های غیررسمی، مطالعه موردی: شهرهای ایرانی. مجله پژوهش‌های جغرافیای برنامه‌ریزی شهری، ۹ (۱)، صص ۲۳۱-۲۶۵. موجود در آدرس: ۱۰,۲۲۰۵۹/.RRBAEEE .. ۲۰۲۱,۳۱۸۳. ۹,۱۴۵۲.

— ثقفی‌اصل، آرش؛ امیدیان کالشگرانی، لیلا؛ حبیب‌زاده کوزه‌کنانی، سید جواد. (۱۳۹۹). بررسی رابطه پایداری اجتماعی و امنیت در محلات سنتی و سکونتگاه‌های غیررسمی مطالعه موردی محله جولان و حصار همدان. مجله فصلنامه مطالعات امنیت اجتماعی، ۱۱ (۴۲)، صص ۱۲۱-۱۴۰. موجود در آدرس: http://sss.jrl.police.ir/issue_13084_13301.html.

— رجبی فرجاد، حاجبه؛ شایگان، فریبا. (۱۳۹۸). بررسی عوامل مؤثر بر احساس امنیت شهروندان اهوازی. مجله علمی پژوهشی مطالعات امنیت اجتماعی، ۱۰ (۵۵)، صص ۴۷-۷۵. موجود در آدرس: http://sss.jrl.police.ir/issue_12376_12539.html.

پوراحمد، احمد؛ آروین، محمود؛ رحیم‌پور، نگار. (۱۳۹۵). ارزیابی احساس امنیت زنان در فضاهای شهری مطالعه موردی منطقه یک شهر اهواز. مجله فصلنامه مطالعات شهری، ۲۵ (۱)، صص ۵۳-۶۸. موجود در آدرس: https://urbstudies.uok.ac.ir/issue_5467_6043.html.

تحلیل تأثیر احساس امنیت اجتماعی بر وفاداری گردشگران خارجی در شهر سنندج. مجله مطالعات امنیت اجتماعی، ۱۲ (۶)، صص ۱۸۳-۲۰۷. موجود در آدرس: http://sss.jrl.police.ir/issue_13455_13456.html.

رضایی، محمدرضا؛ ضرغام زاده، مهدی. (۱۴۰۰). ارزیابی نقش امنیت تصرف زمین در ساماندهی سکونتگاه‌های غیررسمی نمونه موردی محله اسکان شهر یزد. مجله سیاست‌گذاری محیط شهری، ۲ (۱)، صص ۲۱-۳۴. موجود در آدرس:

https://juep.shiraz.iau.ir/issue_1136015_1136139.html.

سجادزاده، حسن؛ ایزدی، محمدسعید؛ حقی، محمدرضا. (۱۳۹۶). سنجش عوامل محیطی مؤثر بر احساس امنیت ساکنان سکونتگاه‌های غیررسمی شهر همدان. مجله پژوهش‌های جغرافیای برنامه‌ریزی شهری، ۵ (۵)، صص ۷۰۵-۷۲۰. موجود در آدرس:

10.22059/JURBANGEO.2018.220596.601.

شنبه‌پور، فرشته؛ ملکی، سعید؛ فیروزی، محمدعلی. (۱۳۹۸). سنجش احساس امنیت در بافت محلات شهری با استفاده از مدل کوپراس مطالعه موردی شهر اهواز. مجله علمی پژوهشی مطالعات امنیت اجتماعی، ۱۰ (۵۹)، صص ۱۰۳-۱۳۰. موجود در آدرس:

http://sss.jrl.police.ir/issue_12376_12822.html.

عباسی‌اقدام، حسین؛ رضایی، افشین؛ عطاری، حامد. (۱۴۰۰). تحلیل جامعه‌شناختی تأثیر امنیت اجتماعی بر پیشگیری از آسیب‌های اجتماعی. مجله مطالعات فرهنگی پلیس، ۴ (۴)، صص ۱۷-۲۲. موجود در آدرس:

10.22034/HPSJ.2021.209458.1053.

فنی، زهره؛ کمانگر، سارا. (۱۳۹۹). سنجش احساس امنیت اجتماعی شهروندان مطالعه موردی شهر مرزی قصرشیرین. مجله فصلنامه علوم و فنون مرزی، ۳ (۴)، صص ۱۲۲-۱۵۶. موجود در آدرس:

DOR:20.1001.1.25384090.1399.9.2.6.6.

قاضی‌زاده، هادی؛ علوی، جلال. (۱۴۰۱). تبیین رابطه سرمایه اجتماعی و احساس امنیت اجتماعی. مجله امنیت و ارتباطات اجتماعی مردم مطالعه معلمان شهر اصفهان، ۲ (۴)، صص ۵۹-۸۷. موجود در آدرس:

<https://doi.org/10.22034/itram.2023.98828>.

لطفی، صدیقه؛ بردی آنامرادنژاد، رحیم؛ واحدی، حیدر. (۱۳۹۴). ارزیابی مؤلفه‌های کالبدی فضاهای عمومی و تأثیر آن در احساس امنیت اجتماعی شهروندان بابلسر. مجله پژوهش‌های راهبردی امنیت و نظم اجتماعی، ۴ (۱)، صص ۱۳۱-۱۵۲. موجود در آدرس:

https://ssoss.ui.ac.ir/issue_3292_3293.html

مایانی، محدثه؛ آخوندی، محمدباقر. (۱۴۰۰). عوامل فرهنگی و اجتماعی مؤثر بر احساس امنیت اجتماعی مورد مطالعه: شهرستان دامغان. مجله مطالعات امنیت اجتماعی، ۱۲ (۶۵)، صص ۸۹-۱۱۴. موجود در آدرس:
http://sss.jrl.police.ir/issue_13455_13456.html.

مرکز آمار ایران. (۱۳۹۵). نتایج سرشماری عمومی نفوس و مسکن استان البرز.

— موسوی، میرنجف؛ کبیری، افشار؛ بهرام‌زاده، نیما؛ کامل‌نیا، رؤیا. (۱۴۰۱). ارزیابی آسیب‌پذیری و سطح امنیت اجتماعی در سکونتگاه‌های غیررسمی نمونه موردی محله کشتارگاه ارومیه. مجله مطالعات امنیت اجتماعی، ۱۳ (۷۲)، صص ۱۵۱-۱۷۶. موجود در آدرس:

۱۰,۲۲۰۳۴/.... ۲۰۲۳,۱۲۶۶۷۵۳,۱۸۲۵.

نصیری‌هنده‌خاله، اسماعیل؛ حکمت‌نیا، حسن؛ اسمعیلی‌فضل، رضاعلی؛ جمالی‌هنجی، منصور. (۱۴۰۱). بررسی مؤلفه‌های کالبدی - محیطی تأثیرگذار بر امنیت گردشگران در بافت‌های تاریخی شهر یزد. مجله کاوش‌های جغرافیایی مناطق بیابانی. ۱۰ (۱)، صص ۱۰۱-۱۱۹. موجود در آدرس:

http://grd.yazd.ac.ir/issue_423_424.html?lang=fa.

— نصیری‌هنده‌خاله، اسماعیل؛ احمدی، حسن؛ سلیمی‌سبحان، محمدرضا؛ محقق‌پور، سیده یاسمن. (۱۴۰۰).

هزارجریبی، جعفر؛ کشوری چرمی، مصطفی؛ فاروقی، الهام؛ متقدم، عقیل. (۱۳۹۳). بررسی میزان احساس امنیت اجتماعی و عوامل مؤثر بر آن مطالعه موردی شهر تهران. مجله برنامه‌ریزی رفاه و توسعه اجتماعی، ۲۵ (۲۰)، صص ۱-۴۲. موجود در آدرس:

<https://doi.org/10.22054/qjsd.2014.714>.

Baye, F., Wegayehu, F., & Mulugeta, S. (2020). Drivers of Informal Settlements at the Peri-Urban Areas of Woldia Assessment on the Demographic and Socio-Economic Trigger Factors. *Journal of land use policy*. 95(4).95-100
<https://doi.org/10.1016/j.landusepol.2020.104573>

Basile, K. C., Smith, S. G., Chen, J., & Zwald, M. (2021). Chronic diseases, health conditions, and other impacts associated with rape

victimization of US women. *Journal of Interpersonal Violence*.36(23-44). 1 5544-55500
doi: 0.1177/0886260519900335

Bongiorno, R., Langbroek, C., Bain, P. G., Ting, M., & Ryan, M. K. (2020). Why women are blamed for being sexually harassed: The effects of empathy for female victims and male perpetrators. *journal Psychology of Women*.44(1). 11-27.

Fernet, M., Lapierre, A., Hébert, M., & Cousineau, M.-M. (2019). A systematic review of literature on cyber intimate partner victimization in adolescent girls and women. *journal Computers in Human Behavior*.3(100).11-25.

<https://doi.org/10.1016/j.chb.2019.06.005>

Fentaw Baye, a. Dagnachew Adugna, a. Solomon Mulugeta, k. (2023).Administrative failures contributing to the proliferation and growth of informal settlements in Ethiopia The case of Woldia Township. *Journal Heliyon homepage*. 3(9).11-25.

<https://doi.org/10.1016/j.heliyon.2023.e13758>

Gladstein, A. (2021). Financial Freedom and Privacy in the Post-Cash. World. *Cato CATO JOURNAL* ۴۱(۲..۲۷۱-۲۹۳.

Goussous, J., & Tayoun, L. (2020). A Holistic Approach to Slum Reduction: Finding Gaps in Cairo's How-to-Deal'model with International Collected Experience. *journal of Cities & Health*, 31(4). 1-55.

10.1080/..... .. 20.1735156

Jasni, M. A., & Omar, N. (2022). Peranan Sukarelawan Untuk Membentuk Bandar Selamat. *Malaysian Journal of Social Sciences and Humanities (MJSSH)*. 7(11). 1-17

10.47405mijssh.v7i11.1959.

Nakamura, S.,. (2017). Tenure Security Premium in Informal Housing Markets A Spatial Hedonic.*journal of world development*.2(89). 184-198

<https://doi.org/10.1016/j.worlddev.2016.08.009>

Nasreen, S., & Anwar, S. (2020). Financial stability and the role of economic and financial integration in south asia: Evidence from time-series data. *The Singapore Economic Review*. 65(02).303-333.

<https://doi.org/10.1142/S0217590817500011>

Park, H., Feigenbaum, J. (2018). Bounded rationality, lifecycle consumption, and Social Security. *Journal of Economic Behavior & Organization*. 8(146).65-105.

doi.org/10.1016/j.jebo.2017.12.005

Risdiana, D., Susanto, T. (2019). The Safe City: Conceptual Model Development A Systematic Literature Review. *Journal of Procedia Computer Science*.3 (161).291–299.

<https://doi.org/10.1016/j.procs.2019.11.126>

Sarkar, S., Mateus, S. (2021). Value creation using minimal resources—A meta-synthesis of frugal innovation. *Journal of Technological Forecasting and Social Change*. 2 (179).270–283.

<https://doi.org/10.1016/j.techfore.2022.121612>

Simpson, J., Albani, V., Bell, Z., Bamba, C., Brown, H. (2021). Effects of social security policy reforms on mental health and inequalities: A systematic review of observational studies in high-income countries. *Journal of Social Science & Medicine*. 272 (3).1–10.

DOI:10.1016/j.socscimed.2021.113717

Soma, H., Sukhwani, V. Shaw, R. (2022). An approach to determining the linkage between livelihood assets and the housing conditions in urban slums of Dhaka. *Journal of Urban Management*, 11(1). 23–36.

<https://doi.org/10.1016/j.jum.2021.08.006>

Tulumello, S. (2017). Toward a critical understanding of urban security within the institutional practice of urban planning: The case of the Lisbon Metropolitan Area. *Journal of Planning Education and Research*. 37(4) 777–000.

DOI:10.1177/0739456X16664786

Wainaina, G. K., Truffer, B. Lüthi, C. (2020). The role of institutional logics during participation in urban processes and projects: Insights from a comparative analysis of upgrading fifteen informal settlements in Kenya. *Journal of Cities*. 128(4) 1–12.

OI:10.1016/j.cities.2022.103799